UN EXEMPLAR DE *SOMATERIA MOLLISSIMA* L. (AVES), SPECIE RARĂ ÎN MUZEELE ROMÂNIEI

Victor CIOCHIA,
Ionică BOGHEZ

Cercetări deosebite asupra acestei specii la noi în țară nu s-au făcut, deoarece este o specie arctică, ce ajunge în zonele interioare ale Europei — mai ales în cele centrale și sudice — foarte rar. La noi se poate categorisi între speciile foarte rare, ca apariții accidentale.

La 25 ianuarie 1972, pe lacul crescătoriei de crap de pe fondul de vânătoare Sinpetru (Brașov) al Facultății de silvicultură, din apropierea Oltului, a fost observat și colectat un exemplar femel de *Somateria mollissima* L. (eider) în timp ce se odihnea pe luciul apei (leg. Ionaș Sabin). Exemplarul este preparat sub formă de balg și se află în colecția de la Facultatea de silvicultură Brașov.

Culoarea penajului corespunde cu descrierea dată în literatura de specialitate. Remarcăm faptul că oglinda de pe aripi este mult redusă, reprezentată numai de o dungă albă, asemănătoare cu cea descrisă de Homei (1966) la exemplarul capturat pe Dunăre.

Dimensiuni : lungimea aripei — 279 mm ; lungimea cozii — 84 mm ; lungimea tarsului — 47 mm ; lungimea ciocului — 79 mm.

Până în prezent, la noi în țară această specie a fost citată de la Cisnădioara (jud. Sibiu), de pe apa Cibinului, unde a fost colectat un exemplar de către J. Gromer, în toamna anului 1905. Acest exemplar se află în colecția Muzeului Brukenthal, secția de Șt. naturale (Kamner, 1920). Citarea celui de al doilea exemplar se datorește lui Homei V. (1966), bazându-se pe un exemplar femel pe care l-a capturat în 11 decembrie 1965 pe Dunăre între Brăila și Galați. Exemplarul se află în colecția Muzeului de istorie naturală „Gr. Antipa” din București. Cu exemplarul pe care-l cităm în prezenta notă, numărul eiderilor colectați pe teritoriul țării noastre se ridică la 3 exemplare (ne referim numai la ce este citat în literatura de specialitate).

Eiderul este o specie arctică, care preferă coastele mărilor în apropierea cărora se găsesc diferite

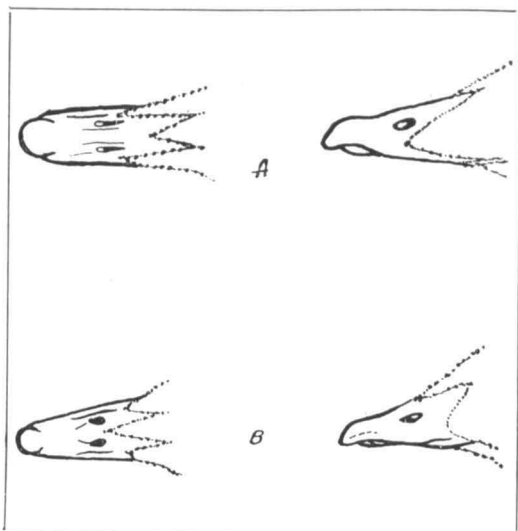
insule mici sau recifi. În afara perioadei de clocit, preferă locurile adăpostite din apropierea coastei sau locurile de vărsare a riurilor și fluviilor, unde poate găsi multă hrană. Clocește în colonii preferând plajele joase adăpostite, insulele din fiorduri cu malurile joase sau uneori chiar malurile joase ale unor lacuri interioare.

Grupările mari de eider se întâlnesc întotdeauna în mările nordului, pe apele unde se află bancuri de scoici. Literatura menționează că se scufundă pînă la 2 m adîncime pentru a căuta hrană.

Referitor la felul cum clocește, Yeatman (1971) menționează că este o pasăre nesperioasă, care preferă să clocească adesea în apropierea așezărilor omenești. Așa se explică faptul că numeric această specie s-a împuținat. Localnicii îi culegeau ouăle și fulgii din cuib. Din cîte se pare, cu toate măsurile de ocrotire care sînt luate, se mai practică această îndeletnicire.

Pentru a înțelege peregrinările pe care le fac eiderii, amintim faptul că masculii ajung la maturitate sexuală la 34 de luni, iar femelele la 24 de luni. În această perioadă a maturizării, puține sînt exemplarele care vizitează coloniile de clocit în perioada reproducerii. Tineretul își petrece vara mai spre sud, în marea Nordului, marea Baltică și chiar pe marea Mediterană sau coastele Atlanticului. În marea Mediterană s-au întîlnit exemplare izolate sau grupuri mici chiar în timpul verii.

Se remarcă faptul că hrana preferată este numai cea animală din apele de coastă predominînd moluștele într-o proporție de 30—60% (*Mytilus edulis*). Este interesant faptul că păsările tinere preferă *Littorina littorea*. S-au mai găsit în conținuturile stomacale diferite specii de crabii, Lepadidae, Amphipodae, Isopodae, diferite specii de arici, stele de mare, viermi și numai într-un număr foarte redus insecte. Peștii ocupă un loc foarte neînsemnat, fiind prinși numai în cazuri extreme, cînd hrana preferată lipsește cu desăvîrșire. Dintre plante preferă numai fructele de *Empetrum nigrum*. Este

Clocul văzut dorsal și lateral de la *Somateria mollissima* L. (A) și *Somateria spectabilis* L. (B)

interesant faptul că semințele și fructele de plante, ca și insectele sînt mincate numai de femele în timpul clocitului.

Bauer și Blotzheim (1969) menționează faptul că bobocii de eider în marea Albă și marea Barentș pînă la vîrsta de 14 zile se hrănesc în mod deosebit cu specii de *Littorina*.

În captivitate eiderii pot fi hrăniți și cu pui de curînd eclozați de găinușă de baltă, precum și cu vrăbii moarte.

Referindu-ne la modul cum ar fi putut ajunge la noi această specie, presupunem că diferiții curenți de aer sau asocierea vremelnică cu alte specii de rațe ce vin înspre sud în căutarea unor locuri pentru iernat au determinat coborîrea spre sud-estul Europei a acestui exemplar, precum și a celorlalte care au fost întîlnite pînă acum. În Austria, Cehoslovacia și Ungaria această specie este semnalată tot ca raritate (Bauer et Blotzheim, 1969).

BIBLIOGRAFIE

- BAUER M. K., G. N. U. BLOTZHEIM, 1969, *Handbuch der Vögel Mitteleuropas*, Bd. 3 (Anseriformes), 2 Teil, p. 167—205, Ed. Akad. Verlagsgesell Frankfurt pe Main.
- HOMEI, V., 1966, *Somateria mollissima* L., în *apele interioare ale României*, „Rev. muz.”. (C.C.C.A.), nr. 3, p. 253, București.
- KAMNER, A., 1920/21, *Eine Eiderente in Siebenbürgen (Mittellungen)*, Verh. Mitt. Sieb. Naturwiss. zu Hermannstadt. 70/71, p. 21—22, Sibiu.
- MAKATSCH, H., 1969, *Wir Bestimmen die Vögel Europas*, p. 194, Naumann Verlag, Berlin.

- PETERSON, R., MOUNTFORT G., P. A. D. HOLLON, 1967, *Guide des Oiseaux d'Europe* (ediția IV-a a versiunii franceze), p. 71, Delachaux et Niestle, Neuchâtel.
- VASILIU, G. V., ȘOVA, C., 1968, *Fauna Vertebratică României (INDEX)*, „Stud. Com. Muz. șt. nat. Bacău”, part. II, p. 118, Bacău.
- VOOUS, K. H., 1960, *Atlas of European Birds*, p. 44—45, Nelson, Amsterdam.
- YEATMAN, L. J., 1971, *Histoire des oiseaux d'Europe*, p. 134, Ed. Bordas—Sécouverte, Paris—Montréal.